

Rechtbank Leeuwarden, 16 maart 1989, Garfield

AUTEURSRECHT - IPR

Toepasselijk recht overdracht
[in beginsel moet op die overdracht van toepassing worden geacht het recht van de USA of van de betreffende Staat in de USA](#)

Naar het oordeel van de rechtbank dient United Feature nader te bewijzen, dat Jim Davis het -aan deze toebehorende -auteursrecht op die figuur aan United Feature heeft overgedragen; in beginsel moet op die overdracht van toepassing worden geacht het recht van de USA of van de betreffende Staat in de USA. Indien United Feature zulks mocht bewijzen, dient, gelet op de bepalingen van de Universele Auteursrechtconventie, United Feature in beginsel worden aangemerkt als auteursrechthebbende in Nederland ten aanzien van de Garfield-figuur. (...). Naar het oordeel van de rechtbank is United Feature geslaagd in deze bewijsvoering door overlegging van een afschrift van de overeenkomst tussen de vennootschap naar USA-recht Meow Incorporated, waarvoor Jim Davis bevoegd is te tekenen, en United Feature van 15 maart 1984, waarbij het auteursrecht van Jim Davis ten aanzien van de Garfield-figuur aan United Feature is overgedragen. United Feature moet derhalve thans worden aangemerkt als auteursrechthebbende ten aanzien van de Garfield-figuur

Schuld inbreuk

[Op Van der Meulen rustte in beginsel de plicht door middel van het instellen van onderzoek, alvorens over te gaan tot verkoop van de Tiger Cat-poppen auteursrechtinbreuk te vermijden.](#)

Ten aanzien van de vraag of bij Van der Meulen schuld aanwezig is ter zake van de thans vaststaande auteursrechtinbreuk overweegt de rechtbank het volgende. Op Van der Meulen rustte in beginsel de plicht door middel van het instellen van onderzoek, b.v. door het inwinnen van informatie bij een deskundige in de speelgoedbranche, alvorens over te gaan tot verkoop van de Tiger Cat-poppen auteursrechtinbreuk te vermijden. Van der Meulen heeft verzuimd een dergelijk onderzoek te verrichten, zonder daartoe naar het oordeel van de rechtbank afdoende redenen te hebben opgegeven. Zij stelt weliswaar dat zij onbekend was met de speelgoedbranche en de Garfield-figuur, doch dit ontslaat haar niet van genoemde onderzoeksplicht. Immers, juist wanneer men zich in een onbekende

branche begeeft dient men extra zorgvuldigheid in acht te nemen en zich op de hoogte te stellen van de in die branche gebruikelijke rechten en verplichtingen.

Vindplaatsen: BIE 1990, nr. 98, p. 329

Rechtbank Leeuwarden, 16 maart 1989

(R.G. Holtz, D. Aten en A.E. Duursma-Olthuis)

(...)

Vennootschap naar het recht van de staat New York United Feature Syndicate Inc. te New York, Ver.St.v.Am., eiseres, procureur Mr E.J. Kliphuis, advocaat Mr J.A. Roelvink te Amsterdam, tegen

de besloten vennootschap Van der Meulen Sneek BV te Sneek, gedaagde, procureur Mr A. van der Werf.

a) Arrondissementsrechtbank te Leeuwarden, tussenkomst, 28 januari 1988 (Mrs R.G. Holtz, D. Aten en A.E. Duursma-Olthuis).

1. Als enerzijds gesteld en anderzijds niet of onvoldoende gemotiveerd weersproken, staat ten processe vast: Jim Davis is de maker van de figuur Garfield, voorstellende een kat, en heeft het auteursrecht op die figuur. United Feature gebruikt de figuur Garfield voor de verkoop van een -zich steeds verder uitbreidende -reeks van producten, waaronder poppen, die een kat voorstellen. Op alle producten van die Garfield-figuur, die met toestemming van United Feature in de handel worden gebracht, staat vermeld de naam van United Feature Syndicate Inc., het copyright notice en het jaartal van eerste publicatie van de figuur in kwestie. Op 31 mei 1984 heeft Van der Meulen van Oriental World Trading Co Ltd te Hongkong (hierna ook te noemen Oriental World) gekocht en hierna geleverd gekregen 1512 poppetjes, voorstellend een kat, voor de prijs van ongeveer f 1 per stuk; op voormelde poppen ontbreken voormelde vermeldingen. Van deze poppen heeft Van der Meulen een aantal doorverkocht.

2. United Feature heeft haar vorderingen gegrond op voormelde vaststaande feiten. Zij heeft hiernaast aangevoerd, dat Jim Davis, het -aan hem toebehorende -auteursrecht op voormelde Garfield-figuur heeft overgedragen aan United Feature. Nu United Feature op en in de rond de Garfield-figuur gecentreerde stripverhalen als auteursrechthebbende wordt aangeduid, moet -aldus United Feature -zij ervoor worden gehouden auteursrechthebbende te zijn.

Als auteursrechthebbende komt aan United Feature het uitsluitend recht toe werken ten aanzien van deze Garfield-figuur openbaar te maken en te vereenvoudigen en derden dit openbaar maken en vereenvoudigen te verbieden. Volgens United Feature heeft Van der Meulen poppen verhandeld, die een duidelijke gelijkenis met de Garfield-figuur hebben en die niet van haar afkomstig zijn, zodat Van der Meulen inbreuk heeft gemaakt op voormeld auteursrecht van United Feature en jegens haar onrechtmatig heeft gehandeld. United Feature heeft - volgens haar stellingen -hierdoor aanzienlijke schade geleden, welke ex aequo et bono moet worden begroot op f 10000.

3. Van der Meulen heeft in de eerste plaats ontkend, dat United Feature de Nederlandse auteursrechten heeft op de Garfield-figuur. Volgens Van der Meulen stellen de -door haar van Oriental World ontvangen -Tiger-Cat-poppen weliswaar een kat voor evenals de Garfield-poppen, maar hebben die poppen overigens geen duidelijke gelijkenis met de Garfield-figuur, daar tussen de Garfield-figuur en de Tiger-Cat-poppen tal van duidelijke verschilpunten bestaan; volgens Van der Meulen zal dan ook geen koper van een Tiger-Cat-pop deze aanzien voor een Garfield-figuur.

Van der Meulen heeft voorts gesteld, dat zij van Oriental World in totaal 1512 Tiger-Cat-poppen heeft gekocht en daarvan 592 heeft verkocht, terwijl zij sedert de aanvang van dit geding de verkoop van die Tiger-Cat-poppen heeft gestaakt in afwachting van de afloop van dit geding. In ieder geval gaat -aldus Van der Meulen -het door United Feature gevorderde schadebedrag van f 10 000 alle perken te buiten.

4. Ten aanzien van de vraag, of United Feature moet worden aangemerkt als auteursrechthebbende in Nederland ten aanzien van de Garfield-figuur, is onvoldoende ten processe bestreden, dat Jim Davis -naar de rechtbank begrijpt een persoon uit de USA -de maker is van de Garfield-figuur. Naar het oordeel van de rechtbank dient United Feature nader te bewijzen, dat Jim Davis het -aan deze toebehorende -auteursrecht op die figuur aan United Feature heeft overgedragen; in beginsel moet op die overdracht van toepassing worden geacht het recht van de USA of van de betreffende Staat in de USA. Indien United Feature zulks mocht bewijzen, dient, gelet op de bepalingen van de Universele Auteursrechtconventie, United Feature in beginsel worden aangemerkt als auteursrechthebbende in Nederland ten aanzien van de Garfield-figuur.

5. Nu Van der Meulen gemotiveerd heeft bestreden, dat de -door haar verhandelde -Tiger-Cat-poppen een duidelijke gelijkenis vertonen met de Garfield-figuur, dient United Feature eveneens nader te bewijzen, dat voormelde Tiger-Cat-poppen in hoge mate overeenkomen met de Garfield-figuur. Indien dat het geval is kunnen die Tiger-Cat-poppen geacht worden nabootsing van de Garfield-figuur op te leveren, die niet als een nieuw oorspronkelijk werk moeten worden aangemerkt in de zin van artikel 13 van de Auteurswet. Nu United Feature het -door haar gestelde -auteursrecht ten aanzien van de Garfield-figuur in Nederland wenst te handhaven, zal voormelde vraag of hier van nabootsing in de zin van artikel 13 Auteurswet sprake is, door de rechtbank worden beoordeeld naar Nederlands recht.

6. De vordering tot schadevergoeding van United Feature zal, nu United Feature haar -gesteld -auteursrecht in Nederland wil handhaven, eveneens naar Nederlands recht worden beoordeeld. Deze vordering is -gelet op het in artikel 28, lid 5 Auteurswet jo artikel 1401 Burgerlijk Wetboek bepaalde alleen toewijsbaar, indien Van der Meulen geacht moet worden schuld te hebben ter zake van haar gedraging. Ten aanzien van de vraag, of bij Van der Meulen zodanige schuld aanwezig is, zal de rechtbank, alvorens hieromtrent te beslissen, het resultaat van voormelde bewijsoverleveringen afwachten.

7. De hoegrootheid van de door United Feature gevorderde schade komt eerst aan de orde, indien deze slaagt in voormelde bewijsoverleveringen. Ter wille van de spoed zal de rechtbank dit punt reeds thans behandelen. United Feature heeft het bedrag van f 10 000 gevorderd, hierbij stellende dat die schade ex aequo et bono moet worden vastgesteld; volgens United Feature heeft Van der Meulen heel wat meer van die Tiger-Cat-poppen verhandeld dan deze heeft toegegeven, terwijl voorts rekening moet worden gehouden met de kosten, die United Feature heeft gemaakt, om de inbreuk op haar recht op te sporen, en met de omstandigheid, dat door deze inbreuk van Van der Meulen derden ertoe worden aangezet, om eveneens inbreukmakende figuren te gaan verhandelen.

Hiertegenover heeft Van der Meulen gesteld, dat zij niet meer dan in totaal 1512 Tiger-Cat-poppen heeft gekocht en daarvan niet meer dan 592 heeft verkocht.

8. De rechtbank acht het gewenst, dat ter bepaling van de eventuele schadevergoeding reeds thans aan Van der Meulen -welke als de partij moet worden beschouwd, die het gemakkelijkst dit bewijs kan leveren -de last wordt opgelegd, om haar stelling te bewijzen, dat zij niet meer dan in totaal 1512 Tiger-Cat-poppen heeft aangekocht en daarvan niet meer dan 592 heeft verkocht. Dit bewijs kan eventueel door haar worden geleverd door middel van een accountantsverklaring.

Beslissing in de hoofdzaak

De rechtbank: laat partijen toe te bewijzen:

United Feature: feiten en omstandigheden, waaruit kan worden afgeleid:

a. dat Jim Davis het -aan deze toebehorende -auteursrecht ten aanzien van de Garfield-figuur aan United Feature heeft overgedragen;

b. dat de Tiger-Cat-poppen, die door Van der Meulen in de handel zijn gebracht, in hoge mate overeenkomen met de Garfield-figuur;

Van der Meulen: feiten en omstandigheden, waaruit kan worden afgeleid, dat zij niet meer dan in totaal 1512 Tiger-Cat-poppen heeft aangekocht en daarvan niet meer dan 592 heeft verkocht;

bepaalt dat zo United Feature een en ander wenst te bewijzen door het doen horen van getuigen, het verhoor zal worden gehouden in het paleis van justitie te Leeuwarden op vrijdag 25 maart 1988 te 10.30 uur ten overstaan van een rechtercommissaris, als hoedanig hierbij wordt benoemd Mr D. Aten, lid der rechtbank; bepaalt dat zo Van der Meulen een en ander wenst te bewijzen door het doen horen van getuigen, het verhoor zal worden gehouden in het paleis van justitie te Leeuwarden op een nader te bepalen tijdstip ten overstaan van een rechtercommissaris, als hoedanig hierbij wordt benoemd Mr O. Aten, lid der rechtbank;

houdt iedere verder beslissing aan.

b) De Rechtbank

(...).

1. De rechtbank neemt over hetgeen zij in genoemd tussenvonnissen van 28 januari 1988 heeft overwogen en beslist.

2. Aan United Feature is in de eerste plaats opgedragen te bewijzen, dat Jim Davis het -aan deze toebehorende -

auteursrecht ten aanzien van de Garfield-figuur aan United Feature heeft overgedragen.

3. Naar het oordeel van de rechtbank is United Feature geslaagd in deze bewijsvoering door overlegging van een afschrift van de overeenkomst tussen de vennootschap naar USA-recht Meow Incorporated, waarvoor Jim Oavis bevoegd is te tekenen, en United Feature van 15 maart 1984, waarbij het auteursrecht van Jim Oavis ten aanzien van de Garfield-figuur aan United Feature is overgedragen. United Feature moet derhalve thans worden aangemerkt als auteursrechthebbende ten aanzien van de Garfield-figuur.

4. Aan United Feature is voorts opgedragen te bewijzen, dat de Tiger Cat-poppen, die door Van der Meulen in de handel zijn gebracht, in hoge mate overeenkomen met de Garfield-figuur.

5. United Feature heeft met betrekking tot de gelijkenis tussen Garfield en de Tiger Cat-pop nog het volgende aangevoerd: -de ogen van beide figuren worden gevormd door twee ronde ballen, worden half bedekt door de gesloten gedeelten van de ogen en staan enigszins naar binnen; -onder de oogpartij bevinden zich bij beide figuren de bakkebaarden, die zijn verbonden door een kleine cirkelvormige neus; -op beide figuren komen zwarte tiggerstrepen voor; -de kleur en de totaalindruk dragen een duidelijke gelijkenis. Ter gelegenheid van de pleidooien heeft United Feature laten zien dat de Garfield-figuur in verschillende lichaamshoudingen, waaronder dezelfde als de Tiger Cat-pop heeft, en materialen wordt gefabriceerd en leverbaar is met en zonder kleding. United Feature heeft voorts aangevoerd dat Van der Meulen schuld heeft aan de haar verweten gedraging, nu zij verzuimd heeft een onderzoek in te stellen naar eventuele auteursrechtinbreuk. United Feature heeft tevens gesteld dat de Garfield-figuur ten tijde van de aankoop van de Tiger Cat-poppen door Van der Meulen als stripfiguur en als speelgoedfiguur al bekend was.

6. Van der Meulen heeft hiertegen het volgende als weer aangevoerd. De verschillen in de beide figuren, gelegen in de lichaamshouding en -omvang, de kleur en het feit dat de Tiger Cat-pop aangekleed is en Garfield niet, zijn zodanig, dat de enkele punten van overeenstemming, welke eigen zijn aan de kattensoort, daarbij in het niet zinken. Tiger Cat kan men dus niet met Garfield verwarren. Voorts heeft Van der Meulen ontkend schuld te hebben aan de auteursrechtinbreuk, zo deze bewezen mocht worden. Van der Meulen was namelijk ten tijde van haar aankoop van de Tiger Cat-poppen onbekend met de speelgoedbranche in het algemeen en de Garfield-figuur in het bijzonder, en heeft derhalve - aldus Van der Meulen -nooit enig vermoeden gehad, dat zij door deze aankoop auteursrechten zou schenden, te meer nu zij deze poppen kocht van een goed bij haar bekend staande onderneming. Bovendien heeft zij onmiddellijk de verkoop van de Tiger Cat-poppen gestaakt, nadat haar bekend was geworden dat United Feature deze in strijd met haar toekomstige auteursrechten achtte.

7. Naar het oordeel van de rechtbank is de gelijkenis tussen de Garfield-figuur en de Tiger Cat-pop in ken-

merkende eigenschappen als de stand van de ogen, de gelaatsuitdrukking, de zwarte strepen op de rug en de kleur (beide zijn oranje), in het geheel en hun onderlinge samenhang gezien, dermate treffend dat de rechtbank uitgesloten acht dat deze gelijkenis op toeval berust. Immers niet kan worden gesteld dat genoemde eigenschappen, zoals deze zijn vormgegeven in beide genoemde figuren, inherent zijn aan de afbeelding van een kat in het algemeen, zodat het ervoor moet worden gehouden dat deze eigenschappen auteursrechtelijk beschermde trekken van de Garfield-figuur vormen, welke herkenbaar zijn overgenomen in de Tiger Cat-pop. De rechtbank merkt hierbij nog op dat de Garfield-figuur ook wordt gefabriceerd met kleding en in dezelfde lichaamshouding als de Tiger Cat-pop heeft, zodat, anders dan Van der Meulen stelt, er in dit opzicht geen onderscheid is tussen beide poppen. Op grond van het bovenstaande is de rechtbank van oordeel dat de Tiger Cat-pop ontleend is aan de Garfield-figuur en als zodanig een nabootsing van de Garfield-figuur in gewijzigde vorm, welke niet als een nieuw oorspronkelijk werk moet worden aangemerkt, vormt. United Feature moet dus geslaagd worden geacht in voormelde bewijsvoering.

8. Ten aanzien van de vraag of bij Van der Meulen schuld aanwezig is ter zake van de thans vaststaande auteursrechtinbreuk overweegt de rechtbank het volgende. Op Van der Meulen rustte in beginsel de plicht door middel van het instellen van onderzoek, b.v. door het inwinnen van informatie bij een deskundige in de speelgoedbranche, alvorens over te gaan tot verkoop van de Tiger Cat-poppen auteursrechtinbreuk te vermijden. Van der Meulen heeft verzuimd een dergelijk onderzoek te verrichten, zonder daartoe naar het oordeel van de rechtbank afdoende redenen te hebben opgegeven. Zij stelt weliswaar dat zij onbekend was met de speelgoedbranche en de Garfield-figuur, doch dit ontslaat haar niet van genoemde onderzoeksplicht. Immers, juist wanneer men zich in een onbekende branche begeeft dient men extra zorgvuldigheid in acht te nemen en zich op de hoogte te stellen van de in die branche gebruikelijke rechten en verplichtingen. Het feit dat Van der Meulen naar deze stelt niet op de hoogte was van het bestaan van de Garfield-figuur doet niets af aan voormelde onderzoeksplicht, maar illustreert slechts eens te meer de onbekendheid van Van der Meulen met de speelgoedbranche, nu door United Feature onweersproken is gesteld dat Garfield in genoemde branche al bekend was ten tijde van de aankoop van de Tiger Cat-poppen door Van der Meulen in mei 1984. Op grond van het bovenstaande komt de rechtbank tot de conclusie dat Van der Meulen, door geen enkele vorm van onderzoek te verrichten, zich willens en wetens bloot heeft gesteld aan de niet denkbeeldige kans dat auteursrechtinbreuk zou worden gemaakt, en aldus niet de vereiste zorgvuldigheid in acht heeft genomen, hetgeen leidt tot de vaststelling dat Van der Meulen schuld heeft aan de onderhavige auteursrechtinbreuk.

9. Op grond van het bovenstaande is de rechtbank van oordeel dat de vorderingen van United Feature in beginsel voor toewijzing vatbaar zijn, met uitzondering

van de vordering Van der Meulen te gelasten op te geven van wie hij de Tiger Cat-poppen heeft verkregen, nu gebleken is dat inmiddels hieraan al is voldaan, hebbende Van der Meulen deze poppen op 31 mei 1984 van Oriental World in Hongkong gekocht. United Feature heeft derhalve bij deze vordering geen belang meer. De rechtbank acht op grond van de feiten in dit geding termen aanwezig de hoogte van de dwangsom te stellen op f 1000 en daaraan een maximum van f 20 000 te verbinden.

10. United Feature heeft haar vordering tot schadevergoeding ad f 10 000 als volgt gespecificeerd:

a. de door Van der Meulen met de verkoop van Tiger Cat-poppen behaalde winst is begroot op f 900 (600 x f 1,50);

b. de kosten voor buitengerechtelijke rechtshulp worden geschat op f 1500;

c. de kosten die United Feature maakt om auteursrechtinbreuken op te sporen, ex aequo et bono te bepalen;

d. de schade die uitholling van het auteursrecht met zich meebrengt, eveneens ex aequo et bono te bepalen; United Feature stelt hiertoe dat het voorkomen van grote partijen namaakproducten haar door potentiële licentiehouders wordt tegengeworpen, dat zij nooit toestemming zou hebben gegeven tot de productie van de Tiger Cat, omdat deze niet van hoogwaardige kwaliteit is, en dat anderen worden aangezet om in namaak te handelen als deze handel ongestraft kan voortduren.

11. Ter zake van deze vordering tot schadevergoeding van United Feature is bij voormeld tussenvonnissen aan Van der Meulen te bewijzen opgedragen, dat Van der Meulen niet meer dan in totaal 1.512 Tiger Cat-poppen heeft aangekocht en daarvan niet meer dan 592 heeft verkocht. Van der Meulen heeft op dit punt nog gesteld, dat hij erkent, dat de door hem gemaakte winst, behaald door de verkoop van die poppen f 900 bedroeg; de overige door United Feature genoemde posten heeft zij bestreden.

12. Dienaangaande is de rechtbank van oordeel, dat Van der Meulen door overlegging van de verklaring van haar accountantskantoor Dijker en Doornbos te Leeuwarden van 9 maart 1988, inhoudende dat op grond van het door dit kantoor gehouden onderzoek is gebleken, dat Van der Meulen niet meer dan 1.512 van die poppen heeft aangekocht, terwijl bij telling op 25 februari 1988 bij Van der Meulen nog 912 poppen aanwezig waren, voldoende het -aan haar te bewijzen opgedragen -feit heeft aangetoond met dien verstande dat de rechtbank zal aannemen, dat juist is, de stelling van Van der Meulen, dat zij 592 van die poppen heeft verkocht en 8 van die poppen aan haar raadsman ter hand heeft gesteld. Ter zake van de vordering tot schadevergoeding van United Feature is de rechtbank overigens van oordeel, dat bedoelde schade hoger is dan alleen de door Van der Meulen erkende schade van 600 x f 1,50, komende voormelde stellingen van United Feature omtrent haar schade aan de rechtbank aannemelijk voor. Deze schade kan overigens slechts schattenderwijs worden bepaald. De rechtbank zal bij haar vaststelling van de door United Feature geleden schade ex aequo et bono rekening houden met de door

United Feature gederfde winst, de door deze gemaakte kosten voor buitengerechtelijke rechtshulp en het nadeel dat United Feature ondervindt door uitholling van haar auteursrecht, welke ontstaat doordat er op haar auteursrecht inbreukmakende producten op de markt verschijnen, nu voldoende is aangetoond dat United Feature op deze punten schade heeft geleden door het handelen van Van der Meulen. De rechtbank acht een door Van der Meulen aan United Feature te betalen schadevergoeding van f 5000 redelijk en billijk. Zij zal de vordering van United Feature tot dit bedrag toewijzen.

13. Van der Meulen dient als de grotendeels in het ongelijk gestelde partij veroordeeld te worden in de kosten van het geding.

Beslissing

De rechtbank: in de hoofdzaak:

- veroordeelt Van der Meulen om aan United Feature te betalen de som van f 5000 (...) als schadevergoeding;

- verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad; verbiedt Van der Meulen de bedoelde "Garfield"-figuren openbaar te maken en/of te vervaelvoudigen, waaronder tevens is te verstaan het (doen) vervaardigen, (doen) invoeren, (doen) verkopen, te koop (doen) aanbieden, (doen) verhuren, te huur (doen) aanbieden, ten toon te stellen, te (doen) tentoonstellen, te (doen) leveren, te (doen) gebruiken, dan wel het in voorraad te (doen) hebben voor een van deze doeleinden;

- veroordeelt Van der Meulen om aan United Feature te betalen een dwangsom van f 1000 (...) voor iedere dag dat Van der Meulen in gebreke mocht blijven te voldoen aan voormelde veroordeling;

- bepaalt, dat het totaal der te verbeuren dwangsommen een bedrag van f 20 000 (...) niet te boven zal gaan;

- veroordeelt Van der Meulen in de kosten van het geding, tot aan deze uitspraak aan de zijde van United Feature begroot op f 2480 aan salaris en f 320,65 aan verschotten;

- wijst af het meer of anders gevorderde.